

ODMEVI NA . . .

O ekstatičnosti Edvarda Kocbeka

Pri vsem spoštovanju, ki ga gojim do Antona Trstenjaka kot filozofa in pisca, se ne morem obraniti občutka, da si je v svoji razpravi o Kocbeku (S simpozija o Edvardu Kocbeku) skušal ohraniti privilegirani in monopolni položaj pri ocenjevanju osebnosti Edvarda Kocbeka, češ, da ga on, kot njegov intimni prijatelj, pač najbolje pozna.

Anton Trstenjak se močno trudi, da bi prepričal slovensko javnost, da Kocbek ni bil politik, temveč le zanesenjak: ekstatik.

Treba je priznati, da je Trstenjak vnesel pri proučevanju Kocbekove osebnosti nekaj novih spoznanj, težko pa bi bilo trditi, da je Trstenjakova ocena edino pravilna in edino verodostojna. Vsekakor je Kocbek bil tudi ekstatik, toda s to njegovo lastnostjo, z ekstatičnostjo ne kaže pojasnjevati vsega njegovega početka, vseh njegovih dejanj in odločitev.

Zamaknjenec je pač zamaknjenec, povsem drugačen od »delujočih praktikov«, kot imenuje Trstenjak komuniste in borce narodnoosvobodilnega boja. Seveda se Trstenjak zelo moti, če misli, da pri komunistih in borcih ni bilo nobene ekstatičnosti in zanosa. Kako naj bi sicer tudi vzdržali štiri krvava leta borbe . . . ?

Vse, kar stori zamaknjenec, stori v zamaknjenju. Ali pa je Kocbek vse, kar je počel, počel zares le v zamaknjenju . . . ? O tem bi lahko upravičeno podvomili. Vseskozi (leta in leta) pač ni mogel biti v transu zamaknjenja. Marsikatero svoje dejanje in odločitev je storil trezno in zavestno, brez sleherne zamaknjenosti. V stanju zamaknjenosti človek pač ne more biti vse svoje življenje . . .

Moti me, da Trstenjak poučuje pisce, ki so že do sedaj preučevali Kocbekovo osebnost, kako je treba pristopiti k razčlenitvi Kocbekove osebnosti in razglaša njihov pristop za zgrešen (poučevanje Grmiča, ki mu očita, da je premlad, da bi lahko poznal Kocbeka. Mladost vendar ne more biti zadržek pri proučevanju neke osebnosti . . . ?). Trstenjak meni, da je edino njegova razlaga o Kocbekovi osebnosti mogoča in pravilna. To pa zmanjšuje vrednost sicer brez dvoma zanimivemu Trstenjakovemu razmišljanju o Kocbeku.

Nasprotno: zdi se mi, da bi vsi sestavki o Kocbeku skupno (tudi Trstenjakovi, tudi Grmičevi in vseh drugih Kocbekovih biografov in analitikov, lahko dali sintezo in s tem pravo oceno njegove vsekakor zapletene osebnosti, ki se je ne da zožiti na eno samo potezo ekstatičnosti, ki bi na preveč preprost način razrešila vse nejasnosti in uganke iz Kocbekovega življenja in dela, tudi na področju politike. Kajti edino politika je Kocbekovo področje, ki izziva polemiko. Podoba Kocbekaliterata ne povzroča nikakršne polemike ali nejasnosti.

Ob koncu si zastavljam vprašanje, zakaj Anton Trstenjak, intimni prijatelj Edvarda Kocbeka, ni še za časa življenja Kocbeka, zastavil zanj javne besede, saj bi mu kot ugleden slovenski javni delavec morda s tem olajšal težaven položaj, v katerem je bil . . . ?

Dušan Mevlja